

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisen kohtelun lisääminen kuntien ja hyvinvointialueiden kesken on oikeansuuntainen tavoite ja rahoitusta vääristävät tekijät tulee oikaista sote-siirtolaskelmissa siitä huolimatta, että kirjanpidolliset kirjaukset on tehty oikein. Hyvinvointialueiden rahoituksen tulee vastata kunnista ja kuntayhtymistä siirtyneitä kaikkia kustannuksia.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Esitettyä listausta voidaan pitää kattavana. Takautuvia alijäämiä ei saa rahoittaa valtionrahoituksella vaan kuntien on vastattava niistä. Myös luovutusvoitot ja –tappiot on oikaistava, jotta rahoitus on oikeudenmukainen.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Palkkaharmonisaatioon tulee kiinnittää huomiota. Etupainotteisesti harmonisaation tehneet jäävät rahoituksellisesti heikompaan asemaan. Palkkaharmonisaatiokysymyksiä on vielä avoinna, esimerkiksi Keski-Uudenmaan vapaaehtoisen kuntayhtymän toiminta-aikaan liittyvä palkkaharmonisaatiokysymys edelleen keskustason neuvotteluissa eikä niistä ole tehty v. 2022 tilinpäätökseen varauksia vaan asia on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tukipalvelujen vyörytys varsinaisille sote-palveluille on todennäköisesti tehty kunnissa eri tasoisesti ja mahdollisesti kaikkia kustannuksia ei ole kohdennettu sote-palveluille.

Toimitiloihin liittyvät opiskeluhuollon tilat, kunnat ovat voineet tarjota maksuttomia toimitiloja.

Vuodet 2021 ja 2022 ovat myös olleet koronapandemiasta johtuen poikkeusvuosia, eivätkä välttämättä anna oikeaa ja riittävää kuvaa kunnan todellisesta sote-kustannustasosta pidemmällä aikavälillä. Korona vähensi normaalia palvelutuotantoa ja pienensi siirtyviä kustannuksia, toisaalta aiheuttaen tuleville vuosille kustannuspainetta lisäävää hoitovelkaa.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Esitetyllä euromääräisten vaikutusten raajamisella 30 euroon asukasta kohden on riskinä, että rahoituksen epäoikeudenmukaisuus kasvaa. Koska hyvinvointialueet ovat pelkästään valtion rahoituksen varassa, on tärkeää, että vääristävät tapahtumat oikaistaan mahdollisimman kattavasti.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Menettelyksi esitetään prosessia, jossa sote-siirtolaskelmaluonnokset julkaistaan elokuussa ja kommentit pyydetään syyskuussa, minkä jälkeen lopulliset siirtolaskelmat julkaistaan. Menettelymalliin ei ole huomautettavaa, joskin tiivis aikataulu herättää epäilyn, kuinka hyvin tiedot ehditään käydä VM:ssä läpi. On tärkeää, että läpi prosessin hyvinvointialueilla ja kunnilla on kommentointimahdollisuus.

6. Muita huomioita.

-

Tarsia Päivi
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue